

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Скікевич М.Г., Волошина Л.І., Соколова Н.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Провідна мета медичної освіти - розвиток особистісного потенціалу і професійна реалізація майбутнього лікаря. Критерії освіти - засвоєні студентами знання, навички практичної діяльності, здобуті в процесі самостійного навчання, самоосвіти, самоконтролю.

Ключові слова: творче мислення, саморозвиток, самостійна робота, світогляд.

З кожним роком посилюється інтеграція України в загальноєвропейські освітні процеси на базі підписання Болонської декларації. Тому перед вітчизняною системою медичної освіти постають якісно нові завдання. Світові тенденції в галузі вищої освіти визначають пріоритетні завдання з підготовки кваліфікованого фахівця-медика. Провідна мета медичної освіти в Україні - це розвиток особистісного потенціалу і професійна реалізація майбутнього лікаря, яка дозволить йому конкурувати на ринку праці, бути здатним до ефективної роботи на рівні світових стандартів, готовим до постійного особистісного зростання.

Важливою складовою Болонського процесу стала реалізація ідеї про навчання лікаря протягом усього життя [1]. Одним із аспектів Болонського процесу є вдосконалення самостійної роботи студентів. Головними критеріями оцінки ефективності освіти стають досягнуті результати. Критеріями є засвоєні студентами знання, навички практичної діяльності лікаря, отримані в процесі самостійного навчання, самоосвіти, самоконтролю [2]. Студенти зобов'язані орієнтуватися в напрямках розвитку сучасної медичної науки, а ставши фахівцями, вони мусять бути готові до розробки і впровадження наукових досягнень у систему практичної охорони здоров'я.

Підготовка майбутнього лікаря у вищих навчальних закладах - це складний, багатоплановий і етапний процес розвитку різних рівнів мислення студента. Слід виділити теоретичне, понятійно-образне, логічне і креативне мислення, а також самовиховання інтелектуальної культури. Первинна професійна адаптація і становлення майбутнього лікаря відбуваються в навчальному середовищі медичного закладу. Під час навчання у вишній школі закладаються основи майбутньої самостійної професійної діяльності. Відомо, що студент-медик отримує великий обсяг інформації. Чим повніша професійна підготовка викладача як фахівця-лікаря, тим більший сенс або значення має для студента вибір цього виду діяльності. Викладач має так вести заняття, щоб це сприяло розвитку в студента-медика творчого потенціалу, впевненості у своїх силах і ділових якостях. Заняття має сприяти прагненню до самостійної діяльності і прийняття самостійних рішень. Зазвичай студент-медик віддає перевагу тому виду інформації, яка буде мати практичне значення в професійній діяльності. Викладач має досягти такого рівня подання матеріалу, щоб студенти усвідомлювали, що самостійна робота є необхідним завершенням усіх видів навчальної роботи.

Знання, які не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися справжнім втіленням особистості. Постійно зростаючий обсяг знань та інформації вимагає інтенсифікації навчального процесу. Коли ж людина з гарною освітою починає сипати банальностями або повторює чужі слова - це глухий кут. На жаль, освіта не є гарантією розуму. Накопичивши велику кількість інформації, студент не обов'язково вміє мислити. Часом він тільки перебирає готові формули. Він може знайти ту, яка більшою чи меншою мірою підходить до конкретного випадку.

Слід пам'ятати, що психологи розрізняють продуктивне і репродуктивне мислення. Продуктивно або творчо мислити - це означає знаходити оригінальні рішення завдань, ставити несподівані питання і робити новаторські висновки. Репродуктивне мислення тільки відтворює засвоєні знання і рішення, знайдені іншими. Людина тяжіє до одного чи іншого типу мислення. Стиль мислення багато в чому стає відображенням характеру людини. Сформовану людину змінити практично неможливо, а працювати над формуванням особистості майбутнього лікаря - це першочергове завдання викладацького складу вищого навчального закладу.

Відомо, що нашому розвитку часто заважають три бар'єри - влада авторитетів, страх помилок і відсутність навичок самостійного мислення. Нічого поганого в авторитеті немає, якщо це «раціональний авторитет». Гірше, коли авторитет заснований тільки на статусі. Запропонувати судження часто означає прийняти рішення і взяти на себе відповідальність. Позбавити від страху помилок може тільки розуміння їх неминучості. Це і потрібно зрозуміти як майбутньому лікарю, так і студенту.

Справді, є професії, в яких продуктивне мислення не вкрай потрібне. А в житті власне творчої людини бувають ситуації, коли найкраще тільки чітко виконувати правила. Незалежне ж мислення - дуже корисна навичка для майбутнього лікаря. Як її розвинути?

Усвідомлена потреба в постійному саморозвитку і безперервній освіті лікаря має стати обов'язковою для випускника медичного закладу [3]. Утім, слід констатувати, що в медичній освіті приділяється недостатня увага питанням оптимальної організації самостійної роботи. Творчий потенціал майбутнього лікаря найефективніше розвивається в процесі самостійної пізнавальної діяльності студента. Творча діяльність студента спрямована на постановку і вирішення конкретних завдань. Тому потрібен ефективніший підхід до організації самостійної роботи майбутніх лікарів [4].

У вищій медичній школі є низка недоліків, які перешкоджають повноцінній самостійній роботі студентів. Серед них можна виокремити безліч одноманітних типових завдань, відсутність рівневої диференціації навчального матеріалу, недостатню кількість спеціально передбачених для самостійної роботи методичних посібників і рекомендацій, засобів інформаційних технологій для комп'ютерного тестування.

Отже, за період навчання у вищому навчальному закладі викладачам необхідно сформулювати світо-

глядну позицію майбутнього лікаря-гуманіста, дати установку для професійного розвитку і зростання, активної творчої позиції в житті, навчанні та роботі.

Список використаної літератури

1. Бауэр Е. А. Реакция на Болонские реформы в системе образования Западной Европы / Е. А. Бауэр // Педагогика. — 2011. — № 1. — С. 109 — 113.
2. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий. — М. : Высшая школа, 2002. — 207 с.
3. Гершунский Б. С. Концепция самореализации личности в системе обоснования ценностей и целей образования / Б. С. Гершунский // Педагогика. — 2003. — № 10. — С. 21 — 23.
4. Прокопьев М. Н. К вопросу об инновационном подходе в организации самостоятельной работы студентов медицинского вуза / М. Н. Прокопьев // Фундаментальные исследования. — 2009. — № 9. — С. 68 — 70.